

Áskoranir og kærleikur

Erindi flutt í Glerárkirkju í tilefni af sýningu á gömlum biblíumyndum.¹ Erindinu er ætlað að gefa innsýn í líf og hugarheim listakonunnar á bak við myndirnar.

Ímyndið ykkur eftirfarandi sjónarspil. Barnapía skilur barnavagn eftir fyrir utan hús vinkonu sinnar og skreppur inn. Þegar hún kemur út nokkru seinna er barnavagninn tómur.

Á sama tíma mætast tvær konur á brú sem liggur yfir ána hjá breska bænum Bideford. Önnur heldur á ungabarni. Hin horfir á hana og segir höstugum rómi: „Þú átt ekki þetta barn, þetta er barn vinahjóna minna.“ Sú seka skilar barninu og hleypur í burtu.

Nokkru seinna er mikið um að vera hjá Wood fjölskyldunni, því þær koma þangað á svipuðum tíma, barnapían sem þarf að tilkynna að barninu hafi verið stolið og vinkona fjölskyldunnar sem hafði þekkt litla drenginn: Charles Henry Wood.

Sagan sem ég ætla að rekja hér í kvöld er af dóttur þessa manns. Hún hét Elsie Anna Wood, fæddist árið 1887 og lést árið 1978. Frásögn þessa byggi ég að mestu á sjálfsævisögu hennar „A gift returned with love“ sem höfundur gaf út sjálf. Enn eru til nokkur eintök af þessari bók sem er 78 vélritaðar síður, límdar inn í harðspjaldapappír. Sjálfur heillaðist ég svo af sögu þessarar konu að ég varð mér úti um eintak af bókinni á uppboði á netinu nú í sumar. Þó bókin hafi kostað meira en djáknaunin leyfa þá var það þess virði, því aðra leið þekki ég ekki til þess að komast yfir sögu þessarar merku konu.

Í upphafi sjálfsævisögu sinnar greinir frú Wood frá því að afi hennar hafi tilheyrt Plymouth bræðrasöfnuðinum en seinna gengið til liðs við bábista. En fyrir okkur hér á Akureyri er áhugavert í þessu samhengi að Plymouth bræðrasöfnuðirnir klofnuðu um miðja nítjándu öldina í lokaða og opna söfnuði. Sjónarhæðarsöfnuður á Akureyri og Kristilega samfélagið í Núpalind í Kópavogi eiga rætur sínar í þessum opnu Plymouth bræðrasöfnuðum.

Grandpa Wood eins og hún kallar afa sinn, var þekktur prédikari í vesturhluta landsins. En eitthvað voru þau ekki sammála um nálgun og aðferðir. Þannig segir hún frá því að einhverju sinni hafði hún nefnt það við Grandpa Wood að hann hefði nú örugglega gaman af því að koma og sjá sunnudagaskólastarfið sem hún bar ábyrgð á. Hann tók boðinu fagnandi og tjáði henni að það væri alltaf gaman að fá að koma og tala við börn. Þegar hann frétti að það stæði honum ekki til boða, ákvað hann að hætta við að koma.

¹ Myndirnar eru í eigu Minjasafnsins á Akureyri. Hægt er að skoða myndirnar á: http://www.glerarkirkja.is/is/annad/gallery/bibliumyndir_elsie_anna_wood

Áskoranir og kærleikur – Innlit í líf og hugarheim listakonu

Móðurætt Elsie var öll í babtistasöfnuði. Reyndar átti hún einn frænda sem var í Unitarakirkjunni, auk þess sem hún velti því fyrir sér hvort afi hennar í móðurætt hefði verið afkomandi Húgenotta því að hann bar enska nafnið Dennant sem gæti verið komið af „De Nantes“.

Það er áhugavert að sjá hvað það er sem þessari ágætu konu þykir mikilvægt að skoða í sögu fjölskyldunnar. Hún spyr um trúartengsl forfeðranna, henni er það hjartans mál að foreldrar hennar voru báðir babtistar sem áttu það meðal annars sameiginlegt að eiga bæði eldri bræður sem voru prédikarar. Móðir hennar, Annie, sinnti heimilinu og faðir hennar, fyrrnefndur Charles, vann sem teiknari hjá útgáfufyrirtæki. Á uppvaxtarárum sínum bjó Elsie með foreldrunum í Norður London þar sem fjölskyldan sótti í Ferme Park Baptist Chapel. Þessi söfnuður sameinaðist svo 1973² United Reformed Church eða sameinaðu siðbótarkirkjunni (kalvínistar)³

Elsie og ein af dætrum prédikarans í söfnuðinum urðu miklar vinkonur og var Elsie mikið á heimili Charles Brown⁴ – en svo hét prédikarinn í söfnuðinum. Á sunnudögum þegar fullorðna fólkið var í kirkju léku þær kirkju eða fundu upp á öðrum hávæðari leikjum, því það var hægt á sunnudögum. Hina dagana sat prédikarinn við skriftir og þá mátti ekki trufla. Á hennar eigin heimili þurfti hún hins vegar að gæta þess að hrista ekki borðið; Pabbi hennar tók oft aukavinnu með sér heim og sat þá og teiknaði.

Ung elskaði hún liti

Hún segist hafa verið ung þegar hún fór að velta litum fyrir sér. Hvers vegna? Jú, hún veitti því eftirtekt að litir gátu glatt hana, en þeir gátu líka truflað hana. Í borðstofunni á heimili hennar var glugginn skreyttur á þann hátt að mörgum litlum, lituðum rúðum var komið fyrir utan um glært glerið. Þannig var hægt að horfa út um gluggann í mörgum litum. Henni er minnisstæð ein af barnagælunum sem hún lærði og snérist um litina:

Pink and green
Fit for the Queen.
Blue and pink,
Fit for the sink.

Það er áhugavert að lesa þanka hennar um eigin þróun sem ungur listamaður. Spýtukarlinn með hatt sem hún teiknaði þriggja ára var kannski ekkert merkilegri heldur en það sem önnur börn á þessum aldri voru vön að teikna. En það sem var kannski sérstakt var að henni þótti sem hún hefði aldrei nóg af litum og var svekkt trekk í trekk vegna þess að einu litirnir sem voru eftir, voru alls konar brúnir og daufir litir. Kannski er það þess vegna sem að henni er það minnisstætt að eitt sinn var jólaskemmtun þar sem dansað var í kringum tré og hún fékk gefins pakka af litum. En það var ekki fyrr en þegar hún, níu ára gömul, lenti í þriðja sæti í málverkasamkeppni sem henni fannst að hún gæti farið að nota liti af alvöru, því verðlaunin voru vatnslitakassi með 30 mismunandi litum.

² http://www.aim25.ac.uk/cgi-bin/vcdf/detail?coll_id=12294&inst_id=118&nv1=search&nv2=

³ <http://www.urc.org.uk>

⁴ Minningarræðu um þennan prédikara má finna á: http://www.biblicalstudies.org.uk/pdf/bq/12-08_275.pdf

Áskoranir og kærleikur – Innlit í líf og hugarheim listakonu

Engin litagleði í skólafarinu

Hún talar ekki vel um kennsluna í leikskólanum og segir að það hafi þurft sterkt listamannseðli til þess að lifa af teiknikennsluna í leikskólanum. Og ekki ber hún grunnskólanum fegurri sögu og segist ekkert skilja í því hvernig nokkrum manni detti í hug að kenna frihendisteikningu með því að hengja upp teikningu af formi hlutar í stað þess að sýna hlutinn sjálfan. Það var ekki fyrr en undir lok tímans sem hún sótti þennan fyrsta skóla sinn að Ablett kerfið var innleitt og henni virðist í fersku minni, harðfullorðinni konunni, skrifandi sjálfsævisögu sína, að hún fékk meðal annars að horfa á alvöru skó og reyna að teikna hann – loksins. Fyrir þau okkar hér inni sem hafa gaman af tengingum; Thomas Robert Ablett (1848-1945)⁵ sem þetta Ablett kerfi er kennt við stofnaði félagsskap í London um listsköpun. Einn af stuðningsmönnum hans var Lord Baden Powell, sem við þekkjum nú betur sem stofnanda skátahreyfingarinnar.

En víkjum aftur að þankagangi frú Wood um eigin skólagöngu og hlýðum á lýsingu hennar um skólarýmið:

At school there was little to please the eye. Drabness is the only word. Wallpapers were never renewed, our small playroom was also our cloakroom, hung thickly around with coats and hats – woodwork was painted brown – and there were large black fireplaces. A few “Pears Annual” prints were on the walls, never changed. On occasion, a bunch of flowers brought by a child would be dumped into a jam-jar.

Perhaps the unlovely background of schoolrooms encouraged a quest for beauty in nature – not very much in evidence in a London suburb. But there was always the sky, with stars and the moon playing hide and seek with light clouds; and some glorious sunsets at which I gazed so that I remember place and detail even now. There were still some green fields around us, and Highgate Woods, near enough for our frequent walks, had then wild white anemones beneath sooty trees. All these gave me intense and unspoken pleasure. (Bls. 7)

Í endurminningum sínum er frú Wood hugsuð yfir þeirri reynslu sem hún upplifði sem barn í þessu samhengi. Hún spyr um áhrifin og um samhengið. Þannig telur hún að hjá sjálfri sér hafi verið samhengi milli þess að uppgötva fjölbreytileika sköpunarinnar og eigin sjálfs, samhengi milli þess að uppgötva að til eru ljótir hlutir og fallegir hlutir og þess að læra að greina sjálf muninn á milli þess sem er rangt og þess sem er rétt.

Hún ber sunnudagaskólanum heldur ekki vel söguna og segist telja að hann hafi verið meiri vettvangur alvarlegs yfirlesturs heldur en staður þar sem hugað var að framsetningu sem höfðaði til skilnings hins unga þátttakanda. Það hindraði það þó ekki að á sunnudagaskólahátíð eitt vorið sem hafði verið öllum mikið tilhlökkunarefni, uppgötvaði hún að hún vildi gera alvöru úr því að tilheyra Kristi. Það gerðist á meðan að hún, ásamt fjölda annarra barna söng: „We are on the Lord’s side, Saviour we are thine.“

⁵ <http://petemedway.blogspot.com/2011/07/thomas-ablett-at-bgs.html>

Áskoranir og kærleikur – Innlit í líf og hugarheim listakonu

En það getur verið erfitt að vera ungur að árum og ætla að fylgja Biblíunni í hvívetna eins og eftirfarandi saga ber með sér. Stúlka sem var með henni í bekk spurði hvort hún væri til í að koma heim og leika. Elsie var ekkert vel við þessa stúlku og fannst hún vera uppáþrengjandi. En hún mundi eftir því að í fjallræðu Krists segir: „neyði einhver þig með sér eina mílu þá far með honum tvær.“ Þess vegna fór hún heim með stúlkunni. Þegar hún kom svo allt of seint heim til sín fékk hún náttúrulega bara skammir.

Hið stranga uppeldi – vangaveltur um virðingu

Frú Wood telur að margt í of ströngu uppeldi á heimilinu hafi mótað hana og þar er henni ákveðinn tvískinnungur hugleikinn, ljóst að hún setur spurningarmerki við margt í eigin fjölskyldu. Sunnudagurinn var frátekin helgihaldinu, máltíðir voru ríkulegar og aðeins mátti lesa andlegar bækur. Rík áhersla var lögð á að halda hvíldardaginn heilagan. En frú Wood setur spurningarmerki við þetta, spyr um tvískinnunginn því að þjónustustúlkurnar voru á þönum fyrri hluta dagsins við eldamennsku og uppvask. Þær fengu þó frí seinnipartinn og þá var í boði sérstakur biblíulestími í kirkjunni fyrir þær.

Kirkjan átti líka sitt eigið bókasafn. Að sunnudagaskóla loknum skiluðu krakkarnir bókunum og fengu sér nýjar. Um þær segir hún:

After Sunday School we used to collect our library books, which, as I remember them, were nearly all stories of poor children and their benefactors, with much sermonising introduced. This reading I suppose induced one of my favourite day-dreams, in which my bosom friend and I were to prepare a large supply of garments and hand them out, as ministering angels, at a street corner – to the deserving poor. Needless to say nothing of this sort ever materialised. (Bls. 9)

Mér þykir sem ég heyri trega í rödd frú Wood þegar hún segir frá einu verkefni sem hún og jafnöldrur hennar áttu frumkvæði að. Þær spöruðu peninga til að kaupa dúkkur, fengu gefins efnisbúta og hittust til þess að sauma föt á dúkkurnar. Fengu mömmur sínar í lið með sér til að bjóða konum að koma með dætrum sínum í teboð. Á meðan mömmurnar drukku te settust stelpurnar niður og saumuðu kjólana. Allt var þetta gert til þess að gleðja fátæka munaðarleysingja og stelpurnar sem stóðu að verkefninu hlökkuðu mikið til veislunnar þar sem átti að afhenda dúkkurnar. Forsvarsmaður safnaðarins sem stýrði athöfninni las upp bréf sem Elsie hafði skrifað um verkefnið. Þar tók hann sig til og las bréfið þannig að prentvilla í bréfinu varð augljós og vakti hlátur viðstaddra. En auðvitað fékk þetta á Elsie.

Frú Wood tekur fram í þessum hluta endurminninga sinna að vissulega hafi hún kannski frekar dregið upp neikvæðu heldur en jákvæðu hliðina á uppvexti sínum. Foreldrar hennar hafi vissulega verið ástríkir og börnunum góðir, en þeir hafi átt erfitt með að tjá þann kærleika með orðum. Eða eins og hún segir:

We knew we were loved, although the fact was not mentioned (Bls. 11)

Áskoranir og kærleikur – Innlit í líf og hugarheim listakonu

Hörð í gagnrýni í garð sjálfs sín og kirkjunnar

Elsie Anna Wood tók niðurdýfingarskírni þegar hún var 16 ára af skyldurækni og stuttu síðar gekk hún í fyrsta skipti til altaris í söfnuðinum. Að hennar mati var þetta tíska. Kirkjan var yfirfull á sunnudögum og fjöldinn allur af ungu fólki tók skírni. Virka daga var líka margskonar starf í boði, meðal annars fimleikar. Hver önn endaði á sýningu þar sem stúlkurnar sýndu listir sínar. Áhorfendur voru bara kvenkyns, en þó máttu feður stúlkunnar horfa á sem og djáknar safnaðarins. Frú Wood spyr sig:

Where lay the impropriety for anyone viewing young woman clothed in navy blue serge – cut well below the knee – with black woollen stockings and pimsolls, it is hard to see. (Bls. 12)

Og það var fleira sem henni finnst ekki hafa verið í takt við tímann. Undirbúningi fyrir sunnudagaskóla hafi verið áfátt:

Teachers' preparation classes were unheard of. Sunday School teaching was generally given out of Christian experience and knowledge of the Bible, but not with regard to the age or interests of the children. (Bls. 12)

Sjálf telur frú Wood sig hafa verið heppna að fá að vera í hópi þeirra sem tóku við sunnudagaskólastarfinu við breyttar forsendur. Allt í einu höfðu þau sem leiðbeindu í sunnudagaskólastarfinu kosta á því að sækja námskeið í barnasálfræði og farið var að miða sunnudagaskólastarfið við þarfir barnanna, þeim skipt í litla hópa, sögurnar sagðar út frá aldri og þroska áheyrenda, kapp lagt á að þau sem leiðbeindu tækju undirbúninginn alvarlega og þetta upplifði hún allt sem hreint ævintýri.

Sjálfsmynd hinnar ungu Elsie

Á mjög opinskáan hátt segir frú Wood frá minningum um sjálfa sig sem unga manneskju. Sem fyrr er frásögnin í tón sem fær lesandann til þess að velta því fyrir sér hvort að hið stranga trúarlega uppeldi hafi jafnvel verið skaðlegt. Hún talar meðal annars um ljóta tímabilið í lífi sínu, hún hafi ekki á nokkurn hátt getað séð eitthvað fagurt eða gott við eigin líkama. Hún segir einnig frá eigin karlmannsfælni sem hafi lýst sér í því að sama hvaða karlmaður undir 75 ára aldri ávarpaði hana, alltaf skyldi hún roðna og eiga erfitt með að koma upp orði. Það hafi aftur oft verið tilefni fyrir stríðni í hennar garð og gert þannig illt verra.

Því sé það um svo óskiljanlegra í hennar huga að það var einmitt á þessum tíma sem ungur maður sýndi henni áhuga og tók að fylgja henni heim að kirkjustarfi loknu. Útlitið var bara nokkuð bjart fyrir þessi tvö ungmenni, mamma stráksins dugleg að bjóða stúlkunni heim í te. Vináttan tók að vaxa. Dag einn þegar hún er í heimsókn hjá fjölskyldu stráksins fær hún að sjá harmoníum orgel sem strákurinn hafði loksins getað eignast. Það hafði lengi verið draumur hans og hann eytt öllum sínum peningum í hljóðfærið. En þar með lauk þessu eina sambandi sem Elsie Anna Wood átti í, því henni líkaði ekki eins illa við neitt hljóðfæri eins og svona harmoníum orgel. Hún ætti ekki samleið með neinum sem heillaðist af slíku hljóðfæri.

Áskoranir og kærleikur – Innlit í líf og hugarheim listakonu

Sjálfsmýnd hennar átti þó eftir að breytast. Um það segir hún sjálf:

My appalling self-consciousness continued until it was given me to think of myself, not as a figure in the centre of a circle of critical or amused folk, all eyes on me, but as myself forming one of the circle and un-noticed. As this picture of myself seeped into my sub-conscious, I stopped the awful blushing – to my comfort. (Bls. 13).

Sammála Darwin

Mörgum gæti þótt það áhugavert að heyra að frú Wood heillaðist snemma af þróunarkenningu Darwins. Sjálf segir hún að sem listanemi hafi hún kynnt sér uppbyggingu mannslíkamans mjög vel og fundist þetta fara vel saman. Einnig las hún af miklum áhuga greinar sem birtust í dagblaði sem faðir hennar var áskrifandi af „The Daily News“ og fjölluðu um trúmál undir yfirskriftinni „Getum við trúað?“. Þar voru birtar greinar eftir ýmsa einstaklinga sem kenndu sig ýmist við trú eða trúleysi. Á vissum tímavarki í lífinu var svo komið fyrir henni, að hún velti því fyrir sér hvort að trúarbrögð og hún ættu samleið:

Here was a great stirring up of my mind, and I got to the point where I almost ceased to have any real hold of religion. Happily God had not slackened His hold on me. ... it was here that habit carried me through. I went on as I had done ... keeping my uncertainties to myself. (Bls. 14)

Myndlistarnámið

Árið 1904 - stuttu áður en Elsie varð sautján ára - kynnti faðir hennar hana fyrir Frank Swinstead, sem var þá skólastjóri Hornsey School of Art, litlum einkareknum skóla. Skólinn er forveri listadeildarinnar við Middlesex háskólann.⁶ Hún sýndi honum teikningu sem hún hafði gert og hann sagði: Fæturnir standa vel á jörðinni. Nokkuð sem hún átti eftir að læra að er mjög mikilvægur þáttur í því að teikna fólk.

Fyrsta árið í listaskólanum fór aðallega í að læra að vinna með ljós og skugga og notast aðeins við svarta liti, kol og krítar. Þar sem henni þótti þetta leiðigjarnt og einsleitt og fékk því framgengt að hún fengi að mála með litum einn dag í viku. Og það er merkilegt að lesa það sem hún skrifar um listaskólann:

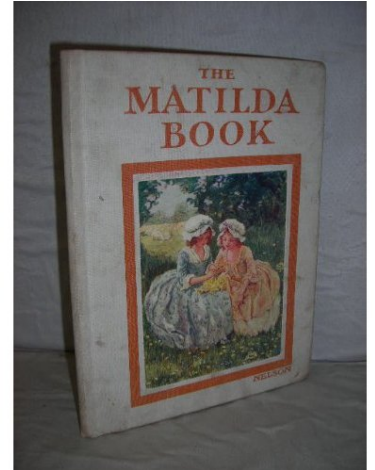
Probably all art schools were more or less alike in the days of my youth. I used to wonder why, apart from the beauty of form in the casts which we copied, there was nothing that one could enjoy – and, like my early schools, no colour. There were no examples of fine painting, even in the form of colour prints – no library – no talks on art appreciation or the history of painting. An exception was a single expedition to a London gallery to see an exhibition of Arthur Rackham's work. It was a period when clean, pure colour was not approved and dingy, muted tints were the thing. I was told that I had no sense of colour. (Bls. 17)

Að loknu fjórða árinu í listaskólanum hlotnaðist Elsie námsstyrkur fyrir fimmta árið. En það fór allt á annan veg. Pabbi hennar missti vinnuna og við tók sex mánaða tímabil atvinnuleysis þar sem fjölskyldan

⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/Hornsey_College_of_Art

Áskoranir og kærleikur – Innlit í líf og hugarheim listakonu

reyndi að hjálpast að og Elsie hætti í námi. Eftir að útséð var um að hann fengi vinnu annars staðar opnaði hann eigin stofu sem sinnti verkefnum fyrir aðra og við tók blómlegur tími á ný í fjölskyldunni, en Elsie var hætt í náminu. Í gegnum nýju stofu föður síns fékk hún smá verkefni. Sú vinna þróaðist í að hún varð aðstoðarteiknari hjá Charles Robinson. En einn daginn varð breyting á. Pabbi hennar kom heim með handrit af barnabók. Verkefnið var að lita tólf myndir sem hver fyllti eina blaðsíðu. Þetta gæti hún ekki gert, tjáði hún pabba sínum, þau sögðu mér í listaskólanum að ég hefði enga tilfinningu fyrir litum. Það er kjaftæði sagði pabbi hennar og þar með hófst hún handa við þessa áskorun. Úr varð barnabókin „The Matilda book“. Fleiri bækur fylgdu í kjölfarið. Hún átti teikningar í fyrstu útgáfum af barnabókunum vinsælu „What Katy did“ og „What Katy did next“. Þegar hér var komið við sögu þótti henni lífið brosa við sér. En allt í einu braust út styrjöld. Ágúst 1914.

Um svipað leyti las Elsie bókina „The Renaissance of India“ eftir C.F. Andrews. En þessi enski prestur átti eftir að verða náinn vinur Gandhi.⁷ Í bókinni skrifaði hann um þörfina á kristniboðum í Indlandi og að meðal þeirra kristniboða þyrfti að vera listafólk. Elsie Anna Wood sótti um hjá kristniboðssamtökum babtista um að gerast kristniboði og fékk samþykki þeirra fyrir inngöngu í kristniboðsskóla. Það gladdi foreldra Elsie mjög.

Í kristniboðsnáminu

Hún átti von á enn einum litlausum skólanum. Litagleði tók á móti henni. Hún átti von á því að við tæki meiri þröngsýni en hún þekkti úr söfnuðinum sínum. Við tók víðsýni. Lífið í skólanum líktist engu sem hún hafði þekkt áður, hún upplifði meiri vináttu en nokkru sinni fyrr og kynntist nú fólk alls staðar að úr heiminum frá ýmsum kristnum kirkjudeildum.

Stuttu áður en annað árið í skólanum hófst fékk Elsie skeyti: „Mother wants you, come home at once.“ Heima biðu henni fréttir. Nýgift systir hennar hafði látist af barnsförum og foreldrar hennar höfðu ákveðið að taka barnið að sér. Til þess að það væri hægt þyrfti hún að flytja heim og hjálpa til. Sem hún gerði. Við tóku erfiðir fimm mánuðir. Litla Joan var ekki heilshraust og grét mikið. Móðir Elsie greindist með krabbamein og var í burtu í fjóra mánuði. Aðgerðir og meðferð gengu vel og á sama tíma náði Joan heilsu og erfiði hjallinn var að baki. Því þótti einsýnt að Elsie gæti hafið nám aftur eftir jól.

Margt hafði breyst í kristniboðsskólanum í millitíðinni því að stríðið setti sífellt fleiri strík í reikning fólks. Nemendur úr skólanum sinntu því í auknu mæli heimsóknum til sjúkra og bágstaddra. Þetta átti eftir að hafa varanlega áhrif á Elsie. Hún greindist með berkla! Í einni heimsókninni hafði hún þegið tebolla. Nú kom í ljós að sú sem hún hafði heimsótt var líka með berkla. Við tók langt bataferli:

How much I was dependent upon the Christian community I had never before realised. Rather humbled in spirit, but fully recovered in health, I returned in May 1919 to settle at home with my parents. Or, so I thought. (Bls. 27)

⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Freer_Andrews

Áskoranir og kærleikur – Innlit í líf og hugarheim listakonu

Kairó

32 ára gömul hélt Elsie til Kairó. Með stuttum fyrirvara bauðst henni að fara þangað til þess að vinna að myndum í barnabækur sem Nile Mission Press hafði fengið Constance Padwick til þess að skrifa. Þau sem þekkja sögu breska kristniboðsins ættu að þekkja vel til frú Padwick en hún var m.a. fyrsta konan til þess að verða kristniboðsfærðingur (missiologist).⁸

Um fyrstu upplifun sína í Kairó skrifar frú Wood:

In this country, in so many ways quite different from my native land, a new approach to an illustrator's job was called for. Not only the features and dress of the people, but even their bodily build seemed different. Necks were shorter, shoulders straighter and broader, legs longer, heads more square. I even heard an Englishwoman pronounce them to be the "wrong" shape. (Bls. 31).

Og fleira var öðruvísi. Plönturnar, blómin, fuglarnir, skordýrin, garðyrkjutæknin, allt var öðruvísi. Kindurnar með löng, síð eyru, hlutfallslega langa leggi og síð skott. Mörg dýr, einfaldlega öðruvísi og kameldýrin með spurningarmerki á vörunum: „Hver ert þú?“

Við tók tími upplifunar og lærdóms. Ef hún notaði samspil ljóss og skugga – þá sem hafði verið lögð svo mikil áhersla á í skólanum á Englandi – spurð innfæddir: Af hverju er þessi svona skítugur í andlitinu? Það var því ekki annað að gera en að prufa sig áfram, ná fram meiri hreinleika heldur en ljós-skugga tæknin leyfði og komast í leiðinni af með færri liti heldur en hún hefði gjarnan viljað, en aðstæður leyfðu ekki. Sjálf segir hún þennan tíma hafa verið svipaðan fyrir sig eins og fyrir kristniboðann sem kemur í nýtt land og lærir tungumálið. Hún mætti á staðinn og lærði myndmálið. Eftir mikla vinnu varð til form sem skilaði skörpum myndum og var auðvelt til eftirprentunar.

Þegar Elsie hafði unnið í nokkurn tíma í Kairó fékk hún nýtt verkefni. Kristniboðssamtökin höfðu látið skrifa leikrit um Jósef á Arabísku og stefnt var að því að kristniboðsnemarnir myndu leika það í kristniboðsferðum sínum. Þar sem vanda átti til handritsins var Elsie fengin til þess að teikna myndir í handritið. Hér hófst nýtt nám fyrir hana, nú þurfti hún að kynna sér Egyptaland hið forna en safnið í Kairó var tilvalið til þess. Og hún gerði líka þá uppgötvun að á meðal Kopta í Egyptalandi var að finna fólk sem virtist svipa enn mjög til fólks frá fornu fari því að menning þeirra hafði haldið hjónaböndum innan hópsins.

Miklar breytingar áttu sér stað á þessum tíma í Kairó. Meðal annars var viðhorfið í garð myndanotkunar tekin að breytast mikið á meðal múslima sem höfðu í gegnum aldirnar bannað hvers konar myndir. En lítið var af myndum á markaðinum í Kairó og því tóku Elsie og félagar hennar úr kristniboðssamtökunum sig til, breyttu íbúðinni sinni í sýningarsal í þrjá daga og seldu biblíumyndir. Salan var gífurleg og náðu þau að selja fjöldann allan af biblíumyndum sem sögðu sögur úr flestöllum bókum biblíunnar:

One room had the walls lined with Old Testament pictures, another had the Gospel story. In a third we had the Parables, a good animal set, and a series on peoples of other lands. There was

⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Constance_E._Padwick

Áskoranir og kærleikur – Innlit í líf og hugarheim listakonu

also a good set illustrating the life of St. Paul, together with a few interesting oddments – Harold Copping's „Hope of the World“, for example. (Bls. 34).

Kennarar frá kristnum skólum mættu og keyptu myndir og mættu jafnvel með nemendur sína, prestar keyptu myndir til að dreifa meðal hermanna, foreldrar til þess að prýða heimili sín og svo framvegis. Á stuttum tíma kláruðust birgðirnar. Þanta þurfti meira frá Bretlandi.

Jónas í Hvalnum hindraði frekara starf hennar

Eins og ráð hafði verið gert fyrir kom Elsie aftur til Bretlands að loknu sex mánaða prufutíma hjá kristniboðssamtökunum í Kairó. Þar tóku við viðtöl við ráðafólk hjá samtökunum og þurfti hún meðal annars að skrifa undir yfirlýsingu þess efnis að hún væri sammála guðfræði samtakanna. Eitthvað gekk það ekki upp – sjálf nefnir hún að verið geti að þar sem hún hafi ekki alveg verið til í að taka undir að hvalurinn í sögunni um Jónas og hvalinn hafi verið raunverulegur hafi hún skemmt fyrir sér. Því varð fimm ára hlé á dvöl hennar í Kairó, en þá voru það önnur samtök sem fengu hana til liðs við sig í Kairó, sem myndlistarkennara við kristinn skóla.

Í tengslum við störf sín hjá þessum samtökum hafði hún tök á því að heimsækja Jerúsalem og Betlehem snemma ársins 1928. Um þá upplifun sína segir frú Wood:

It is striking how real everything in the Gospels becomes when you are in Palestine. It rings so absolutely true. If you doubted everything else you would never doubt that the stories were written on the spot. ... the whole setting of the story is there.

Þessi heimsókn átti eftir að hafa mikil áhrif á hana og lagði grunninn að því að þegar hún, í lok ársins 1932 fékk beiðni um að mála myndir af ævi Jesú, ákvað að sinna því verkefni í Palestínu.

Fimmtíu myndir af ævi og starfi Jesú

Verkefnið var stórt umfangs. Henni var falið að búa til um það bil 50 mismunandi myndir sem sýndi ævi og starf Jesú frá Nasaret. Ætlunin var að prenta þær í þremur stærðum, stór veggspjöld til notkunar í kennslustofum, póstkort og þriðja stærðin einhverstaðar þar á milli. Hennar hlutverk átti að verða að taka við af Harold Copping, sem hafði þar til þá verið einna þekktastur í Bretlandi af þeim sem máluðu biblíumyndir. Harold Copping lést um mitt ár 1932.⁹

Elsie var sannfærð um mikilvægi þess að hún ynni þetta verkefni í Palestínu. Því flutti hún þangað til tímabundinnar dvalar með smá af fatnaði og fullt af litum, pappír og öðru því sem hún þurfti til verksins. Í millitíðinni hafði hún komist að því að vatnslitir hentuðu ekki fyrir þetta verkefni og þeir urðu því eftir heima. Á leit sinni að stað til að búa á, fór hún fyrst um hverfið þar sem gyðingar bjuggu. Þar kom herbergi hjá konu til greina sem þó vildi fá þrjá mánuði greidda fyrirfram. Það varð til þess að Elsie sagði nei, en í æviminningum sínum segir frú Wood:

⁹ http://en.wikipedia.org/wiki/Harold_Copping

Áskoranir og kærleikur – Innlit í líf og hugarheim listakonu

...have regretted it ever since. It is probable that if I had lived in that Jewish Quarter I should have painted my pictures with more of the Hebrew rather than the Arab touch. (Bls. 64).

Við vinnu sína bjó Elsie í tvo mánuði í Betlehem, flutti þaðan til hafnarborgarinnar Haifa og átti sér bækistöð þar en fór þaðan til þess að sinna verkefninu. Tíminn varð henni dýrmæt reynsla, ekki aðeins af því að hún hitti margar elskulegar manneskjur, heldur líka vegna þess að hún upplifði ýmislegt þess á milli. Þannig tók lítil stelpa sig til og kastaði í hana steinum þar sem hún sat fyrir utan Jerúsalem og málaði Sílóa laugina. Hún hélt að Elsie væri gyðingur.

Annar viðburður sem frú Wood segir frá er einnig áhugaverður, en þann dag var hún stödd í Bersheba:

... a boy asked me (in English), “Why do you draw the Arabs?”

My reply, “Because I like the Arabs” was not accepted.

“No. It is because you want to show people the Arabs no good, it is to help the Jews,” he said

Þetta samtal við unga drenginn hvatti Elsie áfram til að kynna sér málið. Hún komst að því að gyðingar hefðu meðal annars sett fram þau rök að þar sem arabar væru svo fátækir og hefðu ekki tök á því að vinna fyrir sér hefðu þeir ekkert í landinu að gera. Þegar hún svo var að mála mynd sem sýndi fátæklega klæddan araba, voru íbúarnir í hverfinu sannfærðir um að hún væri að mála áróðursmyndir fyrir gyðinga.

Alls dvaldi Elsia Anna Wood í þrjú og hálf ár í Palestínu til þess að undirbúa gerð myndanna. Næstu 35 árin vann hún að gerð fjölda mynda, þar af fóru tæplega 100 í prentun.